

DE RASTA REVELATIE

© Jah Shakespear/Uitgeverij Houtekiet 2008
Uitgeverij Houtekiet, Vrijheidstraat 33, B-2000 Antwerpen
info@houtekiet.com
www.houtekiet.com
www.reggae.be

Omslag Wil Immink
Foto omslag Sara Engels
Zetwerk Intertext, Antwerpen

ISBN 978 90 8924 003 3
D 2008 4765 6
NUR 330

Niets uit deze uitgave mag worden vereenvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

No part of this book may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means, without written permission of the publisher.

Jah Shakespear

De Rasta Revelatie

Een spirituele thriller

Houtekiet

Antwerpen / Amsterdam

INHOUD

DEEL 1

Zion 7

DEEL 2

400 years 57

DEEL 3

Rastafari 97

DEEL 4

Reggae 201

DEEL 5

Ethiopia 279

Give thanks 431

Het scheppen van het beeld van onze hoogste idealen is de eigenlijke magie, in de meest ware zin van het woord, de kracht namelijk die werkzaam is, vormt en transformeert. Daarom kan een ideaal alleen dan werkzaam zijn, als het door een symbool wordt verzinnebeeld – niet alleen maar door een conventioneel herkenningsteken of een allegorie, maar een waardevol, levend symbool dat innerlijk geschouwd, ervaren en gevoeld kan worden en wij met ons gehele wezen omvatten en verwerkelijken kunnen.

LAMA ANAGARIKA GOVINDA

De weg der witte wolken. Een pelgrimstocht door Tibet,

Uitgeverij Bres, Amsterdam 1978

*Iedere gelijkenis met bestaande mensen is toeval,
tenzij die met Ras Fire.*

Deel 1

Zion

I

Super Star

LINVAL THOMPSON

Kingston, 23 juli 2007

Niemand zag dat Ras Fire dood was, laat staan vermoord. De drummers hadden na al die uren alleen maar oog voor hun bongo's. De blazers, trompet, saxofoon, trombone stonden met de rug naar hem toegekeerd. Een oude rasta maakte ganja schoon, zaadjes en takjes eruit, klaar voor het rituele roken. Op het smalle terras stonden drie jonge mannen met dreadlocks te praten over een tekst die iemand in grote drukletters had neergeschreven op een houten paneel dat was uitgezaagd in de gestileerde vorm van het Afrikaanse continent: *I & I salute black history. Battle of Adwa 1896-1966.*

Beneden, de ruwe betonnen trap af naar de straatkant, deelde Brother Marcus mango's en sinaasappelen uit aan de kinderen van Rockfort. Ze hadden vandaag goed naar zijn leringen geluisterd. Naast Brother Marcus, op de onderste trede van de trap, zat een mooie, jonge vrouw.

'Ras Fire in deh?' vroeg een jongetje, zwart als de nacht, een veel te lange, versleten basketbalshirt om de schouders. Bro-

ther Marcus knikte en liet de jongen passeren. Hij was zich maar al te goed bewust van de status die Ras Fire de laatste jaren verworven had in Rockfort, en de afgelopen dagen in heel het land. De Jamaicanen herkenden in hem een volbloed rastaman.

Eerst zagen ze de massieve dreadlock, knoestig over zijn frêle lichaam gedrapeerd, een echte *knotty lock*, een grote geknoopte bos haar. In Jamaica zeggen ze *natty*. Ras Fire was een echte *natty dread*, in lijf en leden.

Maar hij had ook kennis. Ras Fire wist alles van rastafari, veel meer dan de meeste rasta's in Jamaica. Als blanke, bijbelvaste Europeaan had hij boeken gelezen en de geschiedenis bestudeerd. Hij kon zijn geloof verdedigen met citaten en argumenten, en hij had nu ook de kans gekregen om dat openbaar te doen, op de Jamaicaanse radio en televisie. De eerste keer, op TVJ, de openbare zender, was er op het eiland een storm van verontwaardiging losgebarsten. A *real disgrace* vonden de kijkers het, om die arme man zo op te voeren. De tweede keer, op CVM TV, de commerciële zender, luisterden de mensen naar het verhaal van Ras Fire, en sommigen herinnerden zich de woorden van hun vader, of van hun grootvader, de eerste rasta's. De derde keer, op Irie FM, de reggaeradio, spoorde Ras Fire de *youths* aan om trouw te blijven aan hun roots, en aan de geest van Haile Selassie I. De volgende dag, op een *dance* met Stone Love, de populairste sound system van Jamaica, hadden de dj's hem uitgeroepen tot *prophet*. Zelfs Ce'cile en Elephant Man, de meest hitsige van alle dancehallartiesten, erkennen in Ras Fire een door Jah gezonden boodschapper die hun volk weer op het rechte pad kon brengen.

En zo was Ras Fire in enkele dagen uitgegroeid tot een echte superster. Er staat in Jamaica wel ieder jaar een nieuwe superster op – een paar singles op nummer één en het eiland ligt

aan je voeten. Maar deze man maakte indruk, en niet alleen op de youths. Ook op de samenkomsten en *grounations* van de verschillende rastabewegingen praatte iedereen over Ras Fire. Bij de Nazareens was er zelfs spontaan een chant ontstaan, een bezwerend lied over Ras Fire en het boek van de zeven zegels. Het moest van Bob Marley geleden zijn dat een rastaman de natie nog zo wist te beroeren.

En toch zag niemand dat Ras Fire dood was, die avond in Rockfort. Het was in het Count Ossie Center de hele dag een komen en gaan van mensen geweest, allemaal op zoek naar de positieve vibraties van de muziek. Wanneer Mystical Roots 's zondags kwam jammen, wilde iedereen erbij zijn. Zeker nu Brother Marcus Ras Fire had meegebracht, bekend van radio en tv. Er kwamen in het Center wel vaker supersterren maar die lieten zich meestal omringen door agenten en lijfwachten. Rockfort stond bekend als de meest moorddadige wijk van Kingston, en niet iedereen vertrouwde op de natuurlijke autoriteit en de vredelievende uitstraling van Brother Marcus, hoezeer de mensen hem ook bewonderden en respecteerden.

Ras Fire had geoordeeld dat hij geen bescherming nodig had, zelfs niet in deze verpauperde buurt, een verwarrend netwerk van muurtjes en huisjes, slordig gebouwd, verbouwd en herbouwd, veelal met gebruikte stenen en materialen, waar je als bange, blanke en waarschijnlijk verloren gelopen man achter iedere schutting een gangster zou kunnen ontwaren.

In deze broeierige gemeenschap was het Count Ossie Center een oase van rust en inspiratie. Veel groen rond het huis, en een beetje verder ging het al omhoog, de bergen in, Wareika Hills. Nergens in Jamaica stond rastafari zo dicht bij de bevolking als hier aan Glaspole Avenue, een veel te dure naam voor een heel bescheiden straatje.

'*Im dead!*' riep het jongetje met schrille stem.

Ras Fire had altijd geweten dat hij in Jamaica zou sterven. Het enige alternatief was Ethiopië maar daar was hij nooit geraakt. Dat heb je met beloofde landen. Het had alleen wel wat minder gewelddadig gekund, dat sterven, dacht hij in zijn laatste momenten. En dat hij de moordenaar niet tot inzicht had kunnen brengen, speet hem ook. Maar de allerlaatste gedachte van Ras Fire was er toch een van grote dankbaarheid. Wie had ooit durven verwachten dat hij zo'n lang en prachtig leven zou leiden?

From Creation

BARRY BROWN

In het begin was het Woord, en het Woord was in Ethiopië. Toen Jah de dingen benoemde, werden ze werkelijkheid. Als ik mijn verhaal vertel, schep ik een wereld. Mijn wereld, de schitterende samenloop van omstandigheden die mij heeft gemaakt tot wat ik ben, de originele rastaman.

In die wereld ligt het paradijs in Ethiopië. De Ark des Verbonds wordt er bewaard. Het is de woonplaats van het uitverkoren volk. Jezus Christus keerde er terug in de gedaante van Ras Tafari.

Ik vertel niets nieuws. De bijbel bevestigt mijn verhaal.

San Pere, 17 augustus 2007

‘Waar moet dit toe leiden, als ik vragen mag?’

‘Jullie wilden toch weten wie Ras Fire was? Deze teksten heeft hij zelf geschreven.’

Johan moest even slikken. Het verdriet om de dood van zijn vriend maakte het moeilijk om over hem te praten.

‘En zijn biografie begint in het paradijs? Je hebt ons gevraagd om een moord te helpen oplossen in het begin van de 21ste eeuw. Dat wordt hier toch geen Da Vinci Code, hoop ik?’

Johan beschouwde Patrick zo'n beetje als zijn persoonlijke advocaat van de duivel. Een wetenschapper *pur sang*, met een afkeer van religie en nog meer van esoterie, vormden zijn reacties een gedroomd tegengewicht voor de – dat beseftte hij zelf ook wel – pretentieuze idealen en beschouwingen die Johan soms debiteerde.

'De werktitel van het boek was *Biografie van de rastaman*. Zo denken rasta's nu eenmaal: iedere mens draagt de geschiedenis van de mensheid met zich mee. *From creation*, zoals ze zeggen. Van bij het begin der tijden. Ook het levensverhaal van Ras Fire weerspiegelt die eeuwige cyclus.'

'Ik vind het best interessant,' zei Ruud. 'Ik bedoel maar: Johan moet zich al jaren inhouden in ons gezelschap. Laten we hem nu eindelijk zijn gloriemoment gunnen.'

'Bedankt Ruud, maar zo gefrustreerd ben ik niet. Parels voor de zwijnen, denk ik dan, als jullie me weer eens weg-lachen.'

'O, wat is hij zielig!' zei Patrick met een hoog stemmetje.

'Ach, je weet best wat ik bedoel. Je moet echt wel het hele verhaal kennen voor je bepaalde dingen kunt aanvaarden.'

'Zoals het feit dat Christus is verschenen in Ethiopië?'

'Ik vind dat iedereen zelf moet uitmaken wie...'

'Ach, hou toch op, man. Neem jij die rasta's nu nog altijd serieus, na alles wat je hebt meegemaakt? Weet je nog vorig jaar, dat je weer eens voor niets naar Amsterdam was gereden? Hij ging het boegbeeld van de nieuwe rasta's ontmoeten! Ruud, wat heeft hij toen letterlijk tegen ons gezegd?'

'Euh... Dat het nu echt wel de allerlaatste keer was dat hij nog ooit met een rasta wilde praten? Maar dat heb ik ook al eens gezegd over de Belgen, en toch zit ik hier nu weer tussen jullie.'

'Ik moet zeggen dat ik stilaan meer blanke rasta's ken dan zwarte, maar...'

‘Nou Johan,’ zei Matthijs, ‘is dat wel een politiek correcte uitspraak? Eigen rasta’s eerst!’

‘Dus jij vindt mij ook al een oude zeurkous?’

Johan haalde zijn tabak boven, lange vloeitjes, en een topje weed.

‘Eigen kweek?’

Matthijs rook aan de weed, snoof hem bijna op.

‘Je weet toch dat ik daar geen tijd voor heb? Maar wel eigen kweek van Ras Fire. Zijn laatste oogst.’

‘Waarom heette hij eigenlijk niet Rasta Fire?’ vroeg Patrick. ‘Is dat een afkorting of zo?’

‘Ras betekent prins, of stamhoofd. Ras Tafari, weet je wel? De oorspronkelijke naam van Haile Selassie. Bij de rasta’s is het een soort eretitel geworden.’

‘*Wanted dread or alive,*’ zei Ruud.

‘Niet zover gezocht als je denkt. Volgens mij heeft de moord op Ras Fire iets te maken met de missie die hij zich gesteld had, een soort hervorming van de rastabeweging.’

Met zoveel woorden had Ras Fire het niet gezegd maar de laatste keer dat ze bij elkaar waren, had hij wel een urenlang betoog gehouden over rastafari, filosofisch, spiritueel, breedvoerig, zoals hij wel vaker kon zijn. Ras Fire zat in de kleine achtertuin van zijn huisje en koesterde zich in een weldadige lentezon. Zijn mooie Jamaicaanse vriendin Sharon verzorgde geduldig zijn reusachtige dreadlock. Johan schatte dat de natuurlijk geknoopte en samengebonden staart in zijn volle lengte ongeveer twee keer zo lang was als Ras Fire zelf. Hij had bewonderend toegekeken hoe Sharon er Mist in masseerde, ‘een biologisch vervaardigde ginsengolie die het haar sterk en vitaal houdt,’ zei Ras Fire. Het was geen uitgedroogde klomp haar die hij meesleepte. Door vele jaren van toegewijde zorg hadden zijn haren al hun levenskracht behouden, tot in de ui-

terste puntjes. Niemand had zijn dreadlocks met zoveel trots en overtuiging gedragen als Ras Fire. Het speet Johan dat hij dat toen niet gezegd had.

‘Dus toch een historische samenzweringstheorie!’ zei Patrick. ‘Staat ze al op internet?’

‘Laten we nu gewoon even die teksten doornemen. Het regent pijpenstelen, de bergen zitten in de wolken en we zijn hier nog het hele weekend. Of wilde je soms naar die ene gestoorde Catalaanse zender zitten kijken op de draagbare zwart-witte televisie?’

Vorige keer hadden ze Risk gespeeld. Inkopen gedaan, samen gekookt, een paar flessen nieuwe oogst getapt, voorraadje ganja bij de hand. Het eerste spel had elf uur geduurd, tot 's morgens vroeg. Ruud was de winnaar, wie anders? Johan en Matthijs hadden zich halverwege de nacht al laten inmaken en Patrick was op het einde zo dronken dat hij geen verschil meer zag tussen zijn eigen legers en de vijandelijke troepen. Als Ruud hem niet had behoed voor *friendly fire* zou het spel al veel langer afgelopen zijn. Ruud Huygens, heerser van de wereldzeeën! Sinds zijn passage in het tv-programma *Verre Verwanten* wisten Johan en de anderen definitief waarom ze Ruud nooit zouden kunnen verslaan in Risk. Het imperialisme zat hem in de genen, die goede, oude VOC-mentaliteit, zoals zijn minister-president het wel eens uitdrukte, de ontdekkingsdrift van de Verenigde Oost-Indische Compagnie in de zeventiende en achttiende eeuw.

‘Oké, al goed. Maar laat me dan nog eerst een flesje huiswijn kraken. Geen bezwaar, Ruud?’

‘Doe alsof je thuis bent, Patrick. Dat doe ik ook.’

Ruud wàs thuis. Hij had als enige van de vier vrienden genoeg geld verdiend om een tweede huis te kopen in het buitenland, in de Spaanse Pyreneeën. Het landhuis was ruim genoeg

om zes mensen comfortabel te herbergen, vier grote logeerkamers met een eigen badkamer, twee werkkamers, een woonkamer met keuken over de volledige oppervlakte van de benedenverdieping. Een volgestouwde voorraadkamer en een immense koelkast vol lekkers. In de kelder, tevens garage, maakte Ruud zijn eigen wijn, op geheel ambachtelijke wijze uiteraard. Hij veredelde zelf zijn planten, vrij van pesticiden of ander vergif, zonder zich te schikken naar de normen van wat hij zelf de wijnbouwmaffia noemde.

Sinds hij het domein gekocht had, nodigde Ruud zijn vrienden ieder jaar minstens één keer uit voor een weekendje. Bij goed weer trok het gezelschap de bergen in, of werd er een uitstapje gemaakt naar het nabij gelegen bisschopsstadje Seu d'Urgell. Shoppen deden ze in Andorra, taksvrij. Het enige wat San Pere niét had, was een internetaansluiting. Dat er geen kabel lag in het huis, vonden workaholics als Ruud en Patrick niet zo erg – ze keken thuis ook nooit televisie. Dat er voor hun mobiele telefoons en Blackberry's maar een heel zwak bereik was, vonden ze al minder aangenaam. Het grootste deel van de tijd was het bijna onmogelijk om een verstaanbaar gesprek te voeren. Maar wat hen soms echt onrustig maakte, was toch dat hun laptop bij het opstarten telkens automatisch meldde: 'Geen verbinding gevonden'. Ruud kon er al iets beter mee omgaan dan Patrick, hij opende zijn computer alleen nog wanneer hij echt wilde werken. Patrick had meestal geen werk, toch niet tijdens zijn minitrips naar San Pere, maar bracht toch zijn laptop mee, en hij kon die ook maar moeilijk laten staan. Soms zaten ze met zijn vieren rond de haard te kletsen, begon Patrick wat doelloos rond te zwerven in zijn eigen archief, de middenvinger en de rechter wijsvinger geofende verlengstukken van het zachte touchpad in het midden van het toestel. 'Ik mis mijn e-mails,' zuchtte hij wel eens.

‘Kunnen we verder?’ vroeg Johan aan niemand in het bijzonder.

‘Adam en Eva, waren die ook zwart?’

Het was maar een grapje van Matthijs, maar hij wist dat Johan weer heel ernstig zou reageren, als altijd onvermoeibaar in de weer om reggae en rastafari meer aanzien en geloofwaardigheid te geven. Een intellectuele bleekscheet die het opnam voor een zwarte straatcultuur.

‘Je zegt daar zoiets. Als het paradijs in Ethiopië lag, moesten de eerste mensen inderdaad zwart geweest zijn.’

‘Ja ja, en de farao’s ook,’ riep Patrick van uit de keuken. ‘Ik ken die stelling. Jezus was de grootste zwarte aller tijden en de blanken hebben alles gepikt van de Afrikanen.’

‘Maar nu pakken ze wel onze vrouwen af. Mag ik nog een trekje, Johan?’

‘Matthijs, als een racist dat zou zeggen...’

‘Mogen die dan niet blowen soms?’

‘Ik bedoel... Ach, laat maar. Moet ik nu doorgaan, of niet? Ruud?’

‘We liggen aan je voeten, Johan.’

‘Waren er ook rasta’s betrokken bij de aanslag op de WTC-torens?’

Patrick had een nieuwe fles wijn in de hand.

‘Wie nog een slokje?’

Johan en Matthijs bedekten hun glas. Johan dronk nooit alcohol, Matthijs wist wanneer hij moest temperen.

‘Ik hou me vandaag bij het spul van Ras Fire. Laat me eerst nog eens goed hoesten.’